

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v dedičskej veci po poručiťke **A.**, ktorá zomrela **X.** a naposledy bývala v **B.**, za účasti dedičov 1/ **M.**, bývajúcej v **M.**, 2/ **F.**, bývajúcej v **B.**, 3/ **M.**, bývajúcej v **T.**, 4/ **M.**, bývajúceho vo **W.**, 5/ **M.**, bývajúcej v **P.**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. D 416/1996, na dovolanie dedičky **M.**, zastúpenej JUDr. **D.**, advokátkou so sídlom v **P.**, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 10. januára 2007 sp. zn. 9 CoD 12/2006, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 10. januára 2007 sp. zn. 9 CoD 12/2006 **z r u š u j e** vo výroku, ktorým tento súd

- a) rozhodol o všeobecnej cene majetku, výške dlhov a čistej hodnote dedičstva,
- b) potvrdil nadobudnutie dedičstva a
- c) určil odmenu notára ako súdneho komisára.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Dolný Kubín uznesením z 10. januára 2006 č.k. D 416/1996-211 určil všeobecnú cenu majetku poručiťky sumou 203 934,05 Sk, výšku dlhov sumou 500 Sk a čistú hodnotu dedičstva sumou 203 434,05 Sk. Zároveň potvrdil nadobudnutie dedičstva (pozostávajúceho zo starého šatstva v hodnote 200 Sk, starého nábytku v hodnote 500 Sk,

pohľadávky poručiťky z titulu nevyplateného dôchodku po nebohom manželovi J. vo výške 34 131,84 Sk a 38 545, 44 Sk) dedičkám M. a F. v rovnakých častiach s povinnosťou každej vyplatiť do 1 mesiaca spoludedičom M., MUDr. J. a M. po 1586,08 Sk. Ďalej týmto uznesením potvrdil nadobudnutie dedičstva [pozostávajúceho jednak z nehnuteľností v katastrálnom území B. – rodinného domu č. X., hospodárskej budovy a zastavaného stavebného pozemku zapísaných vo vložke č. X. (na liste vlastníctva č. X., X., X. a X.), vo vložke č. X. (na liste vlastníctva č. X.), vo vložke č. X. (na liste vlastníctva č. X.), vo vložke č. X. (na liste vlastníctva č. X. a X.), jednak z nehnuteľností v katastrálnom území Z. zapísaných na liste vlastníctva č. X.] dedičom M. v podiele 5/16, F. v podiele 5/16, M. v podiele 6/16; dedičku M. pri tom zaviazal vyplatiť do 1 mesiaca M. a MUDr. J. po 12 757,09 Sk. Súd prvého stupňa napokon určil odmenu a hotové výdavky notárky JUDr. M. ako súdnej komisárky. V odôvodnení uznesenia uviedol, že konanie o dedičstve po poručiťke bolo (pôvodne) vedené na Štátnom notárstve v Dolnom Kubíne pod sp. zn. D 322/71, ktoré zistilo, že poručiťka zomrela ako vdova a dedičmi zo zákona v I. skupine boli jej deti M. a M.. Poručiťka zanechala závet spísaný vo forme notárskej zápisnice, ktorým za výlučnú dedičku ustanovila M. s tým, že M. za života poručiťky obdržal od nej 28 500 Sk. So zreteľom na obsah závetu bol dedičský podiel M. 5/8 a dedičský podiel M. 3/8. Syn poručiťky M. zomrel X. (dedičmi po ňom sa stali jeho manželka M., dcéra M. a syn J.). Aj dcéra poručiťky M. zomrela X. (dedičmi po nej sa stali F., M. a M., ktorý zomrel 19. februára 2004 a dedičkami po ňom sa stali jeho sestry F. a M.). Okresný súd ďalej v odôvodnení uviedol, že Štátne notárstvo v Dolnom Kubíne rozhodnutím z 1. októbra 1973 č.k. D 322/71-44 schválilo dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva; rozhodnutie ale bolo zrušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. mája 2004 sp. zn. 9 Co 49/2004. Následne medzi dedičmi už k dohode nedošlo, preto rozhodol tak, ako je uvedené vyššie.

Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín z 10. januára 2006 č.k. D 416/1996-211 napadli dedičky M. a F. odvolaním, ktoré odôvodnili tým, že Štátne notárstvo v Dolnom Kubíne rozhodnutím z 1. októbra 1973 č.k. D 322/71-44 potvrdilo ich matke M. nadobudnutie dedičstva po poručiťke. Ich matka nehnuteľnosti, ku ktorým jej takto bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva, odvtedy užívala v dobrej viere, že je ich vlastníčkou a jej držba bola nerušená a nepretržitá po zákonom stanovenú dobu. I keď toto rozhodnutie štátneho notárstva bolo s veľkým časovým odstupom zrušené, uplynutím vydržacej doby nadobudla ich matka tieto nehnuteľnosti do vlastníctva právnym titulom vydržania (§ 134 Občianskeho zákonníka).

So zreteľom na to žiadali napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť tak, aby do dedičstva boli zaradené len nehnuteľnosti v katastrálnom území Z..

Krajský súd v Žiline uznesením z 10. januára 2007 sp. zn. 9 CoD 12/2006 a/ napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že určil všeobecnú cenu majetku poručiťky sumou 31 466,90 Sk, výšku dlhov sumou 0 Sk, čistú hodnotu dedičstva sumou 31 466,90 Sk, b/ potvrdil nadobudnutie dedičstva – spoluvlastníckeho podielu 1/49 k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Z. zapísaným v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. 8058/6, 8058/7, 8060/1, 8060/2 a 8060/3 dedičkám M. a F. v podiele 1/2 k predmetu dedičstva a c/ určil odmenu súdnej komisárky, notárky JUDr. M.. Zároveň zrušil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o určení hotových výdavkov súdneho komisára a vo výroku o platení trov konania; vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vychádzal z toho, že medzi dedičmi je – s výnimkou vyššie označených nehnuteľností v katastrálnom území Z. sporné, čo patrí do dedičstva. Ide tu o skutkový rozpor, ktorý musí byť riešený mimo konania o dedičstve. Predmetom konania o dedičstve v dôsledku toho môže byť len spoluvlastnícky podiel 1/49 nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. X. v katastrálnom území Z., ktorý v hodnotovom vyjadrení predstavuje 31 466,90 Sk. Dedičský podiel J. st. je v dôsledku toho vyjadrený sumou 11 800,10 Sk (3/8 zo sumy 31 466,90 Sk). Poručiťka ale vo svojom závete dala príkaz na započítanie sumy 28 500 Sk na dedičský podiel tohto dediča. Keďže jeho dedičský podiel je vyjadrený sumou 11 800,10 Sk, je zrejmé, že tento je v celom rozsahu spotrebovaný vykonaným započítaním. To znamená, že hoci J. st., resp. jeho právni nástupcovia nestrácajú postavenie účastníkov konania o dedičstve, nenadobúdajú po poručiťke z týchto nehnuteľností dedením žiadne práva. Výlučnými dedičkami sa tak v rovnakom pomere stali M. a F. (i ako právne nástupkyne medzičasom zosnulého M.). Pre úplnosť krajský súd dodal, že príkaz na započítanie sumy 28 500 Sk sa netýkal len započítania na hnutel'ny majetok alebo práva poručiťky, ale išlo o príkaz započítania na dedičský podiel J. st. ako taký – bez ohľadu na to, ktoré veci a práva budú tvoriť predmet dedičstva. Nakoľko medzi dedičmi nedošlo k dohode o vyporiadaní dedičstva, krajský súd potvrdil jeho nadobudnutie dedičkám M. a F. vo výške ich dedičských podielov. Dodal, že so zreteľom na výmeru pripadajúcu na spoluvlastnícky podiel poručiťky a jeho nadobudnutie v rovnakom pomere (len) dvomi dedičkami sú rešpektované aj ustanovenia zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom a zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, ktoré sa týkajú zákazu drobenia pozemkov mimo zastavaného územia obce.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie dedička M.. Uviedla, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd pri rozhodovaní prehliadol, že už prvostupňový súd započítal na zákonný dedičský podiel jej právneho predchodcu M. sumu 28 500 Sk, a to pri vyporiadaní hnutel'ného majetku a pohľadávok patriacich do dedičstva. Odvolací súd toto započítanie urobil nesprávne – duplicitne, ešte aj voči hodnote nehnuteľností v katastrálnom území Z. zapísaných v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X.. Tým odvolací súd porušil § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v konečnom dôsledku neopodstatnene vylúčil z dedenia právnych nástupcov M.. Dodala, že spôsob započítania na dedičský podiel tohto dediča odvolateľky v ich oprávnom prostriedku ani nespochybnili a vykonané započítanie akceptovali. Podľa názoru dovolateľky je nesprávne aj konštatovanie odvolacieho súdu, že jeho rozhodnutie rešpektuje ustanovenia zákonov o zákaze drobenia extravilánových pozemkov. Ide totiž o hmotnoprávne ustanovenia, ktoré neplatili v čase úmrtia poručiťky A.. V zmysle § 859 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri dedení použije právo platné v deň smrti poručiťa, preto v danom prípade nebolo možné prihliadať na tieto právne normy.

Vyjadrenie ostatných účastníkov konania k dovolaniu sa v spise nenachádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu podľa § 242 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné sčasti (vid' ďalej) zrušiť.

Dovolací súd je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmavať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd je vždy povinný prihliadať na vady konania uvedené v § 237 O.s.p.; tieto procesné vady konania ale neboli v dovolaní namietané a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolateľka namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym

posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 175k ods. 3 O.s.p. platí, že ak sú aktíva a pasíva medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistého majetku na ne neprihliada.

V prejednávanej veci dospel odvolací súd k záveru o spornosti aktív dedičstva so zreteľom na skutočnosť, že dedičky M. a F. v ich odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín z 10. januára 2006 č.k. D 416/1996-211 namietli, že do dedičstva po poručiťelke nepatria tie nehnuteľnosti, ohľadom ktorých dedičia už skôr uzavreli dohodu o vyporiadaní dedičstva, schválenú rozhodnutím Štátneho notárstva v Dolnom Kubíne z 1. októbra 1973 č.k. D 322/71-44 (tento názor odvolateľky odôvodnili tým, že ich právna predchodkyňa nadobudla právnym titulom vydržania vlastníctvo nehnuteľností dotknutých dohodou dedičov schválenou rozhodnutím štátneho notárstva).

Niekdajšia dedičská dohoda schválená rozhodnutím štátneho notárstva sa týkala nehnuteľností v B. zapísaných vo vložke č. X. – domu spolu so zastavaným pozemkom, humnom, maštaľou, záhradou a „poľom vo výmere 7,38 ha v užívaní JRD B.“. Zo spisu bez ďalšieho nevyplýva, že by tie isté nehnuteľnosti boli premetom dedenia aj v zmysle uznesenia Okresného súdu Dolný Kubín z 10. januára 2006 č.k. D 416/1996-211. Podľa tohto uznesenia malo na dedičov prechádzať vlastníctvo nehnuteľností v katastrálnom území Z., ktorých sa podľa právneho názoru odvolacieho súdu spornosť aktív nemôže týkať (neboli predmetom dedičskej dohody schválenej štátnym notárstvom), ďalej vlastníctvo nehnuteľnosti v katastrálnom území B. zapísaných vo vložke č. X. (ktoré boli predmetom dedičskej dohody, a preto sa ich odvolacím súdom konštatovaná „spornosť aktív“ týka), ale tiež vlastníctvo ďalších nehnuteľností v katastrálnom území B., a to nehnuteľností zapísaných vo vložkách č. X., X., X.. Z označeného uznesenia súdu prvého stupňa pri tom nie je zrejmé, či tieto nehnuteľnosti (t.j. zapísané vo vložkách č. X., X., X.) sú totožné s nehnuteľnosťami, ktoré boli v rozhodnutí Štátneho notárstva v Dolnom Kubíne z 1. októbra 1973 č.k. D 322/71-44 označené ako „pole vo výmere 7,38 ha v užívaní JRD B.“. So zreteľom na to mal odvolací

súd v potrebnej miere bližšie vysvetliť, z čoho – napriek uvedenému – vyvodil existenciu spornosti aktív dedičstva aj v prípade tých nehnuteľností v katastrálnom území B., ktoré nie sú zapísané vo vložke č. X.. Uznesenie odvolacieho súdu ale takéto vysvetlenie neobsahuje.

Absencia vyššie uvedeného vysvetlenia svedčí o tom, že odvolací súd si zrejme dostatočne neuvedomil, že pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa, preto jeho rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. Len takéto rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 157 ods. 2 a 3 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolaním napadnuté uznesenie neobsahuje potrebné vysvetlenie konkrétnych dôvodov, z ktorých odvolací súd vyvodil už spomenutú spornosť aktív dedičstva. So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd konanie zaťažil tzv. inou procesnou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Na procesnú vadu tejto povahy musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, keď nie je v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto vadu bolo rozhodnutie odvolacieho súdu potrebné zrušiť (okrem výroku zrušujúceho výroky uznesenia súdu prvého stupňa) a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 časť vety za bodkočiarkou a ods. 2 prvá veta O.s.p.).

S prihliadnutím na dôvod, pre ktorý dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu, nemohol sa zaoberať opodstatnenosťou dovolacej námietky, že napadnuté výroky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením, ako už bolo uvedené vyššie, je totiž činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. V danom prípade je posúdenie správnosti právnych záverov odvolacieho súdu nemožné, lebo z jeho uznesenia nevyplýva, z akých skutkových záverov bola vyvodená spornosť časti aktív dedičstva.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova a o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková